



**CENTRUL NAȚIONAL  
ANTICORUPȚIE AL  
REPUBLICII MOLDOVA**



**NATIONAL ANTICORRUPTION  
CENTRE OF THE REPUBLIC OF  
MOLDOVA**



Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova  
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/18325 din 16.11.2023  
La nr. 396 din 08.11.2023

## Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul de procedură penală, Legea nr.245/2023, Codul penal).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

**Director**

Digitally signed by Pinzari Alexandr  
Date: 2023.11.17 08:14:29 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



**Alexandr PÎNZARI**

Ex.: V. Gheorghijă  
Tel.: 022 257-424

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	2958
"17" 11	2023
Ora	



## **RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE**

**Nr. ELO23/9207 din 16.11.2023**

### **la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul de procedură penală, Legea nr.245/2023, Codul penal)**

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

### **I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului**

#### **I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului**

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

#### **I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului**

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 08 noiembrie 2023, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 08 noiembrie 2023. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2<sup>2</sup>) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

### **I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului**

Din nota informativă poate fi dedus că proiectul are drept scop asigurarea cadrului instituțional anticorupție pentru crearea condițiilor necesare Procuraturii Anticorupție în vederea funcționării independente și investigării infracțiunilor de corupție la nivel înalt.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune aprobarea în redacție nouă a art.270<sup>1</sup> Codul de procedură penală care stabilește competența Procuraturii Anticorupție.

Prin urmare, conchidem că scopul dedus din nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

### **I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect**

Prevederile proiectului promovează interesele statului, în ceea ce privește acordarea Procuraturii Anticorupție capacității și puterii legale suficiente pentru detectarea, investigarea și urmărirea în mod eficient a corupției la nivel înalt.

Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public.

### **I.5. Justificarea soluțiilor proiectului**

#### **I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.**

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă sunt specificate: condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

#### **I.5.2. Argumentarea economică-financiară.**

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt confirmat și de către autor în nota informativă.

## **II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului**

### **II.1. Limbajul proiectului**

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

*a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*

*c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*

*e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*

*f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*

*g) se evită tautologiile juridice;*

*h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

### **II.2. Coerența legislativă a proiectului**

În textul proiectului a fost identificat un conflict dintre prevederile acestuia cu reglementările Codului de procedură penală în vigoare. Mai detaliat la acest aspect ne vom referi la compartimentul III din prezentul raport de expertiză anticorupție.

### **II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect**

Prevederile proiectului reglementează competența Procuraturii Anticorupție.

### **II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului**

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

## **III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului**

**La art.I din proiect, art.270<sup>1</sup> în redacție nouă din Codul de procedură penală**

„Articolul 270<sup>1</sup> va avea următorul cuprins:

„Articolul 270<sup>1</sup>. Competența Procuraturii Anticorupție

1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 324-335<sup>1</sup> și art.352<sup>1</sup> alin.(2) din Codul penal nr.985/2002:

1) dacă au fost săvârșite de:

a) persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, cu excepția primarilor și viceprimarilor orașelor, satelor și comunelor, consilierilor raionali, consilierilor locali ai orașelor, satelor și comunelor;

b) funcționari publici de conducere de nivel superior;

c) inspector-judecător din Inspekția judiciară sau inspector din Inspekția procurorilor;

d) secretarul Consiliului Suprem de Securitate, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, alte persoane cu funcții de răspundere din cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, precum și de persoane care dețin gradul militar de general sau un grad special corespunzător acestuia;

2) indiferent de calitatea persoanei, dacă suma de bani, valoarea bunurilor, a serviciilor, a privilegiilor, a avantajelor sub orice formă și a altor foloase, pretinse, promise, acceptate, oferite, date sau primite, depășesc 10 000 de unități convenționale sau dacă valoarea prejudiciului cauzat prin infracțiune depășește 100 000 de unități convenționale.

(2) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art.325 și 326 din Codul penal nr.985/2002 dacă acestea au fost săvârșite în privința persoanelor prevăzute la alin.(1) pct.1) din prezentul articol.

(3) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art.181<sup>2</sup> alin.(5) și art.181<sup>3</sup> din Codul penal nr.985/2002.

(4) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art.191 din Codul penal nr.985/2002 dacă au fost săvârșite cu folosirea situației de serviciu de către persoanele prevăzute la alin.(1) pct.1).

(5) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în cazul infracțiunilor prevăzute la art.243 din Codul penal nr.985/2002 dacă bunurile provin din infracțiunile de corupție sau conexe corupției și infracțiunea a fost săvârșită de către persoanele prevăzute la alin.(1) pct.1).”

**Obiecții:**

Redacția nouă a art.270<sup>1</sup> din Codul de procedură penală creează o neconcordanță cu prevederea de la art. 270 alin.(1) pct.1) lit.i) din Codul de procedură penală, potrivit căruia: „Procurorul exercită urmărirea penală în cazurile infracțiunilor săvârșite de angajații Centrului Național Anticorupție, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu excepția celor prevăzute la art.270<sup>1</sup>”.

Astfel, luând în considerare că varianta art.270<sup>1</sup> din Codul de procedură penală din proiect nu prevede exercitarea urmăririi penale de către Procuratura Anticorupție în privința angajaților Centrului Național Anticorupție, pentru infracțiunile date în competența acesteia, rezultă că examinarea infracțiunilor prevăzute la art. art.270<sup>1</sup> comise de către angajații Centrului Național Anticorupție ține de competența Centrului. În rezultat, Centrul Național Anticorupție se va afla în conflict de interese.

Totodată, ca și în cazul persoanelor cu funcție de demnitate publică, enumerate în anexa la Legea nr. 199/2010, o parte din care vor fi exceptați de la urmărirea penală exercitată de către Procuratura Anticorupție, considerăm necesară excluderea din jurisdicția acesteia a funcționarilor publici de conducere de nivel superior, pentru a evita o eventuală abundență a mandatului Procuraturii Anticorupție și asigurarea capacității suficiente pentru detectarea, investigarea și urmărirea în mod eficient doar a infracțiunilor de corupție la nivel înalt.

Suplimentar, în scopul asigurării unei mai bune clarități și evitării apariției interpretărilor subiective, considerăm oportună redactarea normei de la alin.(1) pct.1) lit.a) în vederea stabilirii exprese că excepția se răsfrânge și asupra primarilor/viceprimarilor și consilierilor locali ai municipiilor, așa cum este reglementat în Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală.

#### **Recomandări:**

*Redactarea articolului prin prisma:*

*-) reglementării exercitării urmăririi penale, de către Procuratura Anticorupție, în privința infracțiunilor atribuite în competența sa săvârșite de către angajații Centrului Național Anticorupție;*

*-) excluderii din proiect a prevederii de la alin.(1) pct.1) lit.b);*

*-) specificării exprese, la alin.(1) pct.1) lit. a), a primarilor/viceprimarilor și consilierilor locali ai municipiilor, în privința cărora să fie aplicată excepția exercitării urmăririi penale de către Procuratura Anticorupție.*

#### **Factori de risc:**

- Lacună de drept
- Concurența normelor de drept

#### **Riscuri de corupție:**

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - trafic de influență
  - abuz de serviciu
  - conflict de interese și/sau favoritism
  - îmbogățire ilicită
  - influențare necorespunzătoare
  - nerespectare a regimului cadourilor
  - escrocherie

## **IV. Concluzia expertizei**

Proiectul legii pentru modificarea pentru modificarea unor acte normative (Codul de procedură penală; Legea nr. 245/2023 pentru modificarea unor acte normative; Codul penal) este promovat de către un deputat în Parlament, în scopul asigurării cadrului instituțional anticorupție pentru crearea condițiilor necesare Procuraturii Anticorupție în vederea funcționării independente și investigării infracțiunilor de corupție la nivel înalt.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la acordarea Procuraturii Anticorupție capacității și puterii legale suficiente pentru detectarea, investigarea și urmărirea în mod eficient a corupției la nivel înalt.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție au fost identificați următorii factori de corupție:

- concurența normelor de drept;
- lacună în drept.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecției și recomandării din prezentul raport de expertiză anticorupție.

16.11.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:  
*Vadim Gheorghiță , Inspector principal*

Digitally signed by Gheorghiță Vadim  
Date: 2023.11.16 15:29:54 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova

